

**ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ**

**• Փորձարարական և տեսական հոդվածներ •**

|                                                                                                                                                                                                                                                                          |    |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| Գրիգորյան Լ.Յ., Հակոբյան Ա.Ռ., Սկրտչյան Ա.Ռ., Շչերբակով Օ.Վ., Երիթեկյան Ս.Վ.,<br>Գրիգորյան Վ.Վ. Հավերի էյմերիոզի տարածվածության<br>օրինաչափությունները Հայաստանի Հանրապետությունում.....                                                                                 | 6  |
| Թերլեմեզյան Հ. Լ., Սարգսյան Մ. Ա., Հարությունյան Հ. Ռ., Սարգսյան Ս.Ս., Ավագյան Ա.Ս.<br>Բակտերիական և քիմիական միջատասպանների փորձարկումներ լեռնային<br>օդակավոր մետաքսագործի թրթուրների դեմ.....                                                                         | 14 |
| Խոխ Ա.Ն., Ոսկանյան Պ. Ս., Պետրոսյան Ա.Ա. Սովորական սոճու տրախեդի երկարության<br>փոփոխականությունը կախված անտառային տիպաբանական պայմաններից .....                                                                                                                         | 20 |
| Ղալաջյան Լ.Ս., Մայրապետյան Խ. Ս., Թադևոսյան Ա. Հ., Հակոբջանյան Ա.Ա., Էլոյան Ս.Ա.,<br>Եղիազարյան Ա.Ա., Ղահրամանյան Ա.Ա., Վարդանյան Ա.Պ. Որոշ գեղազարդ ծառերի տնկիների<br>տերևների բետա-ռադիոակտիվությունն Արարատյան դաշտի և Դիլիջանի անտառային<br>գոտու պայմաններում..... | 26 |
| Վարդանյան Հ.Ս., Եփրեմյան Հ.Վ., Սկրտչյան Ժ.Հ., Հակոբյան Ս.Հ., Ղուկասյան Է.Խ., Կոբեյան Հ.Հ.<br>Սևանա լիճ թափվող Մարտունի, Վարդենիս, Արզիճի և Ծակբար գետերի ջրերի<br>Էկոլոգասանիտարական վիճակի գնահատումը .....                                                             | 33 |
| Կարապետյան Հ.Ս., Բարսեղյան Է.Խ. Սրոհունդ ալպիականի ( <i>Hypericum alpestre</i> ) և ավելուկ<br>լալատերևի ( <i>Rumex obtusifolius</i> L.) լուծամզվածքների ազդեցությունը պրոլինի<br>բանակության փոփոխության վրա առնետի տարբեր օրգաններում .....                             | 38 |
| Բարսեղյան Ն.Է., Վարդանյան Տ.Վ., Ասատրյան Վ.Լ., Եփրեմյան Հ.Վ., Հովակիմյան Ա.Հ.,<br>Դալլաբյան Մ.Ռ. Մարմարիկ գետի ձկների տեսակային կառուցվածքը և տարածական<br>բաշխվածությունը.....                                                                                          | 44 |
| Գաբրիելյան Գ.Ս., Սկրտչյան Ա.Լ., Ասատրյան Ս.Ս. Թզենու որոշ սորտերի ագրոկենսաբանական<br>գնահատումը .....                                                                                                                                                                   | 52 |
| Հայրապետյան Վ.Տ., Արդինյան Լ.Գ. Սև կեռնեխների ( <i>Turdus Merula</i> Linnaeus, 1758) քնադրման<br>Էկոլոգիան Ստեփանակերտ քաղաքի պայմաններում.....                                                                                                                          | 58 |
| Վահրամյան Բ. Խոսրովիզադ, Մելիքյան Ա.Հ. Հայկական և իրանական ցորենի սորտերի<br>չորադիմացկանության համեմատումը ըստ՝ <i>Wdhn 13</i> և <i>WCS726</i> դեհիդրոլիզ գենների<br>էքսպրեսիայի և ջրի հարաբերական պարունակության տոկոսի.....                                           | 64 |
| Ասիկյան Մ.Վ., Աղայան Ս.Ա., Գրիգորյան Գ.Գ., Խաչատրյան Է.Ա., Աղաբաբյան Կ.Է. Մարմարիկի<br>ջրամբարի բնադրող թռչունների բազմազանությունը, Կոտայքի մարզ, Հայաստան.....                                                                                                         | 72 |
| Հայրապետյան Ա.Ս., Մուրադյան Ա.Հ. Հայաստանի ֆլորայի <i>Iris</i> L. ցեղի <i>Iris</i> ենթացեղի տեսակների<br>ծաղկափոշու մորֆոլոգիական առանձնահատկությունները.....                                                                                                            | 79 |
| Գրիգորյան Բ.Ա., Օհանյան Ա.Ի., Հարությունյան Վ.Ա. Օրգանական մշակության պայմաններում<br>աչքերով բեռնվածության ազդեցությունը խաղողի Սև Արենի սորտի աճի ու<br>բերքատվության վրա Վայոց Ձորի մարզի Արենի համայնքում.....                                                       | 86 |
| Գրիգորյան Ա.Ս., Ծատիկյան Ա.Ս., Մակիջյան Ա.Տ., Չիտչիյան Ա.Ա., Հովհաննիսյան<br>Ա.Ա., Թոփուզյան Վ.Օ., Գասպարյան Գ.Վ. α, β Դեհիդրոթիրոզինի որոշ ածանցյալների<br>սինթատոլիտիկ և մոնոամինօբսիդազային հատկությունները.....                                                      | 91 |

**• Համառոտ հաղորդումներ •**

|                                                                                                                                                                         |    |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| Բունիաթյան Ժ.Մ., Հարությունյան Ա.Դ., Գևորգյան Զ.Ա., Գալստյան Մ.Վ., Մուրադյան Ռ.Ե.<br>2-Տերակաված խինոլի-1,3-դիազաադամանտանների հակաօքսիդանտային<br>հատկությունները..... | 96 |
| ՀՀ ԳԱԱ Բնական գիտությունների բաժանմունք, ՀՀ ԳԱԱ Ա. Թախտաջյանի անվան բուսաբանության<br>ինստիտուտ Արգասաբեր գործունեություն.....                                          | 99 |

## СОДЕРЖАНИЕ

### •Экспериментальные и теоретические статьи•

|                                                                                                                                                                                                                                                           |    |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| Григорян Л.Г., Акопян А.Р., Мкртчян А.Р., Щербаков О.В., С Ерибемян.В., Григорян В.В.<br>Законодательство распространенности эймерноза кури в Республике Армении.....                                                                                     | 6  |
| Терлемезян Г.Л., Саркисян М.А., Арутюнян А.Р., Саркисян С.А., Авакян А.М. Испытание<br>бактериальных и химических инсектицидов против гусениц горного кольчатого<br>шелкопряда .....                                                                      | 14 |
| Хох А.Н., Восканян, П.С., Петросян А.А. Изменчивость длины трахеид сосны обыкновенной в<br>зависимости от лесотипологических условий.....                                                                                                                 | 20 |
| Калачян Л.М., Майрапетян Х.С., Тадевосян А.О, Аколджанян А.А., Элоян С.А., Егиазарян А.С.,<br>Каграманян А.А., Варданян А.П. Бета-Радиоактивность листьев некоторых декоративных<br>деревьев в окрестностях ИПГ и на лесной опытной станции Дилижана..... | 26 |
| Варданян Г.С., Епремян Э.В., Мкртчян Ж.Г., Акобян С.А., Гукасян Э.Х., Кобелян Р.О.<br>Оценка эколого-санитарного состояния вод рек Мартуни, Варденис, Аргичи и Цаккар,<br>впадающих в озеро Севан .....                                                   | 33 |
| Карпетян А.М., Барсегян Э.Х. Влияние экстрактов <i>Hypericum alpestre</i> и <i>Rumex obtusifolius</i> L.<br>на изменение количества пролина в различных органах крысы.....                                                                                | 38 |
| Барсегян Н.Э., Варданян Т.В., Асатрян В.Л., Епремян Э.В., Овакимян А.Г., Даллакян М.Р.<br>Видовой состав и пространственное распределение рыб в реке Мармарик.....                                                                                        | 44 |
| Габриелян Г.С., Мкртчян А.Л., Асатрян С.С. Агробиологическая оценка некоторых сортов<br>инжира.....                                                                                                                                                       | 52 |
| Айрапетян В.Т., Айдинян Л.Г. Экология гнездования черного дрозда ( <i>Turdus Merula</i> Linnaeus, 1758)<br>в условиях г. Степанакерта.....                                                                                                                | 58 |
| Ваграмянс Б. Хосравизад, Меликян А.Х. Сравнение засухоустойчивости армянских и иранских<br>сортов пшеницы по экспрессии генов дегидрина <i>Wdhn13</i> и <i>WCS726</i> и относительному<br>содержанию влаги.....                                           | 64 |
| Асикян М.В, Агаян С.С., Григорян Г.Г., Хачатрян Э.А., Агабабян К.Э. Разнообразие гнездящихся<br>птиц Мармарикского водохранилища, Котайкская область, Армения.....                                                                                        | 72 |
| Айрапетян А.М., Мурадян А.Г. Особенности морфологии пыльцы видов подрода <i>Iris</i><br>рода <i>Iris</i> L. (Iridaceae) флоры Армении.....                                                                                                                | 79 |
| Григорян Б.А. Оганян, А.И., Арутюнян В.А. Влияние нагрузки кустов глазками винограда сорта<br>Сев Арени при органическом выращивании на рост и урожайность в общине<br>Арени Вайоц Дзорского марза .....                                                  | 86 |
| Григорян А.С., Цатинян А.С., Макичян А.Т., Читчян А.А., Оганесян А.А., Топузян В.О., Гаспарян Г.В.<br>Моноаминоксидазные и симпатолитические свойства некоторых производных<br>$\alpha$ , $\beta$ – дегидротирозина.....                                  | 91 |

### •Краткие сообщения•

|                                                                                                                                                  |    |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| Буниатян Ж.М., Арутюнян А.Д., Геворкян К.А., Галстян М.В., Мурадян Р.Е. Антиоксидантные<br>свойства 2-замещенных хинолил-1,3-диаадамантанов..... | 96 |
| Отделение естественных наук НАН РА, Институт ботаники имени А. Тахтаджяна НАН РА<br>Плодотворная деятельность.....                               | 99 |

# CONTENTS

## •Experimental and theoretical articles•

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |    |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| <i>Grigoryan L.G., Hakobyan A.R., Mkrtchyan A.R., Shcherbakov O.V., Eribekyan S.V., Grigoryan V.V.</i><br>The pattern of prevalence of chicken eimeriasis in the Republic of Armenia.....                                                                                                                                  | 6  |
| <i>Terlemezyan H.L., Sargsyan M.A., Harutyunyan H.R., Sargsyan S.M., Avagyan A.M.</i> Testing bacterial<br>and chemical insecticides against larvae mountain ringed silkworm.....                                                                                                                                          | 14 |
| <i>Khokh A.N., Voskanyan P.S., Petrosyan A.A.</i> Variability of the length of tracheids of scotch pine<br>depending on forest typological .....                                                                                                                                                                           | 20 |
| <i>Ghalachyan L.M., Mayrapetyan Kh.S., Tadevosyan A.H., Hakobjanya A.A., Eloyan S.A.,<br/>Yeghiazaryan A.S., Ghahramanyan A.A., Vardanyan A.P.</i> Beta-Radioactivity of leaves of some<br>decorative trees in the area of the institute of hydroponics problems and at the forest<br>experimental station of Dilijan..... | 26 |
| <i>Vardanyan H.S., Yepremyan H.V., Mkrtchyan Zh.H. Hakobyan, S.H., Ghukasyan E.Kh., Kobelyan H.H.</i><br>Assessment of the ecological and sanitary condition of the waters of Martuni, Vardenis,<br>Argitchi and Tsakkar rivers flowing into Lake Sevan.....                                                               | 33 |
| <i>Karapetyan H.M., Barseghyan E.Kh.</i> Effect of <i>hypericum alpestre</i> and <i>Rumexob Tusifolius L.</i> extracts<br>on the alterations of proline quantity in various rat organs.....                                                                                                                                | 38 |
| <i>Barseghyan N.E., Vardanyan T.V., Asatryan V.L., Epremyan H.V., Hovakimyan A.H., Dallakyan M.R.</i><br>Species structure and spatial distribution of fish in the Marmarik river.....                                                                                                                                     | 44 |
| <i>Gabrielyan G.S., Mkrtchyan A.L., Asatryan S.S.</i> Agro-biological assessment of some fig sortes.....                                                                                                                                                                                                                   | 52 |
| <i>Hayrapetyan V.T., Aydinyan L.G.</i> The nesting characteristics of common blackbirds<br>( <i>Turdus Merula Linnaeus, 1758</i> ) in Stepanakert.....                                                                                                                                                                     | 58 |
| <i>Vahramians B. Khosravizad, Melikyan A.Kh.</i> Comparison of drought resistance of Armenian and Iranian<br>wheat cultivars according to the <i>Wdhn13</i> and <i>WCS726</i> dehydrin genes expression and the<br>relative water content.....                                                                             | 64 |
| <i>Asikyan M.V., Aghayan S.A., Grigoryan G.G., Khachatryan E.A., Aghababyan K.E.</i> The Breeding<br>Avian Fauna of Marmarik Reservoir, Kotayk Region, Armenia.....                                                                                                                                                        | 72 |
| <i>Hayrapetyan A.M., Muradyan A.H.</i> Features of pollen morphology of species of the subgenus <i>Iris</i><br>( <i>Iris L., Iridaceae</i> ) of the flora of Armenia.....                                                                                                                                                  | 79 |
| <i>Grigoryan B.A., Ohanyan A.I., Harutyunyan V.A.</i> Influence of the load of buds on the growth and yield<br>grape variety of Sev Areni in the conditions of organic growth in the community of Areni of<br>Vayots Dzor region.....                                                                                      | 86 |
| <i>Grigoryan A.S., Tsatinyan A.S., Makichyan A.T., Chitchiyan A.A., Oganesyanyan A.A., Topuzyan V.O.,<br/>Gasparyan G.V.</i> Monoamine oxidase and sympatolytic properties of some derivatives of<br>$\alpha,\beta$ -dehydrotyrosine.....                                                                                  | 91 |

## • Short communication •

|                                                                                                                                                                  |    |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| <i>Buniatyan J.M., Harutyunyan A.D., Gevorgyan K.A., Galstyan M.V., Muradyan R.E.</i> Study of<br>antioxidant activity of 2-quinoline- 1,3-diazaadamantanes..... | 96 |
| <i>Department of Natural Sciences NAS RA, The Institute of Botany after A. Takhtajyan NAS RA</i><br>Productive activities .....                                  | 99 |